

Schaalvergroting, meer hectares. Voor veel agrarische ondernemers is dat het ei van Columbus. Andere boeren kiezen niet voor de grote oppervlaktes, maar voor intensivering of verbreding. Ze beginnen bijvoorbeeld een minicamping, een theetuin of een landwinkel. Hein Mijs realiseerde staanplaatsen in zijn boomgaard en paardenboxen in zijn oude schuur. Ook is zijn hofstede Lust en Last regelmatig het middelpunt van cultureel-historische activiteiten. “Ik wil mensen kennis laten maken met het boerenbedrijf. De hofstede en het erf lenen zich daarvoor.” Op zaterdag 8 juni is iedereen er weer welkom om ‘Natuurlijk Goeree-Overflakkee’ mee te maken. De zevende editie van het evenement staat in het teken van muziek: ‘Muziek op het erf’.

Muziek op het erf van eeuwenoude hofstede

Meer lust dan last

Door Kees van Rixoot

Lust en Last is al minstens zes generaties in bezit van de familie Mijs. Hein was de eerste Mijs die er ook ging wonen. Dat was in 1970. Tot die tijd huisde de hoofdknecht altijd op Lust en Last. De boer zelf woonde, zoals veel herenboeren, in Sommelsdijk, eerst aan de Voorstraat, later aan de Langeweg.

Naar stee

Hein Mijs: “Mijn grootvader beheerde twee bedrijven: één in de Van Pallandpolder en één in het dorp, achter de huidige locatie van Sjaloom, dat samen met Lust en Last het tweede bedrijf vormde. Na de verkoop aan Sjaloom is de dorpsboerderij afgebroken. Alleen het koetshuis van mijn opa staat er nog. Het was in de familie gebruikelijk dat één zoon boer werd en de rest ging studeren voor bijvoorbeeld notaris of jurist. Zo is het altijd gegaan. Mijn vader en zijn broer vormden een uitzondering op die regel. Mijn vader kwam op Lust en Last, zijn broer werd directeur van de Van Pallandpolder. Vroeger zeiden we altijd: we gaan naar stee. Ik heb de naam Lust en Last weer uit de kast gehaald. Een bijzondere naam. Vaak hoor je namen als Veelust, Bouwlust of Akkerlust. In de naam van onze hofstede komt naar voren dat het boerenbedrijf niet alleen lusten kent, maar ook lasten. Gelukkig meer lusten dan lasten, dat wel.”

Van oorsprong was het een gemengd

bedrijf. Ook Hein Mijs hield tot in de jaren zeventig nog mestvee op zijn stee. Op de akkers verbouwde de familie altijd aardappelen, bieten, granen, erwten en graszaad. Zelden uien, dat wel vanaf de jaren zestig fruit. Nu komen er alleen nog aardappelen, bieten en granen van het land.

Het land ligt sinds de ruilverkaveling rond Lust en Last. Vóór die tijd lagen de vele hectares verspreid, van Nieuwe-Tonghe tot achter Middelharnis en Dirksland toe. “De ruilverkaveling heeft qua efficiency veel voordelen gebracht, maar landschappelijk is er helaas veel prijsgegeven”, is het oordeel van Hein Mijs nu.

Tussen fruitbomen

De functieverbreding is van de laatste jaren. In de oude landbouwschuur, die te klein was geworden, kwamen paardenboxen voor de verhuur. De anderhalve hectare grote boomgaard uit de jaren zestig biedt nu mogelijkheden voor recreanten. Zij vinden hier een idyllische verblijfplaats tussen de fruitbomen. Afbreken van de schuur of rooien van de boomgaard waren voor Hein Mijs geen optie. Immers: wat cultureel-historische waarde heeft moet behouden blijven.

Dat Lust en Last die waarde heeft, staat buiten kijf. De hofstede zelf is al jaren een Rijksmonument. Volgens de gevelsteen dateert het huis uit 1672. Het opschrift is bijzonder: “In Godes wegen is Godes zegen. Want men moet mennen terwijl de heul leyt. Anno 1672.” De spreuk, die

afkomstig zou zijn van de Zeeuwse dichter en raadspensionaris Jacob Cats, is een oproep om gebruik te maken van de (door God) geboden gelegenheid.

Er bestaat enige twijfel of Lust en Last is gebouwd in de zeventiende eeuw. Twijfelaars dateren het woonhuis een eeuw later en stellen dat de gevelsteen van een oudere boerderij moet zijn. Ervan uitgaande dat de hofstede uit 1672 stamt, is de bouw al snel na de inpoldering van dit deel van Flakkee gestart. Het Nieuweland van Sommelsdijk is namelijk in 1669 bedijkt, tegelijk met de Kraaijerspolder.

Zeeuwse enclave

Het Nieuweland was Zeeuws en de Kraaijerspolder, die vanaf 1709 Oud-Kraaijer heet, was Hollands. De grens liep over de rijweg tussen beide polders. Die weg heet nu de Kokseweg, maar stond destijds bekend als de Scheydtweg. De weg scheidde Zeeland van Holland, zoals aan de oostzijde van de Zeeuwse enclave op Goeree-Overflakkee de Langeweg dat deed.

In Zeeland heerste een gunstiger belastingklimaat, wat Hollandse Flakkeërs met jaloerse blik naar Sommelsdijk deed kijken. In 1805 maakten de Fransen een eind aan deze bestuurlijke constructie. Vanaf dat moment is Sommelsdijk en dus ook de buurtschap Kralingen bij Dirksland, net als de rest van het eiland, Hollands. Toch sprak de familie Mijs tot ver in de twintigste

Lust en Last anno nu.

eeuw nog over ‘de Hollandse grond’, een perceel aan de Kraaijenseindijk, dat ooit aan de andere kant van de grens lag.

De Scheydtweg gold overigens altijd als een raailijn voor landmeters. De weg vormde een rechte lijn met de Hoornse Hoofden op Voorne-Putten en de kerktoren van Dreischor op Schouwen-Duiveland.

De hofstede, waarin nu een zoon van Hein Mijs woont, is rechthoekig en heeft een zadeldak tussen twee tuigevelds. De eerste verdieping en de zolder dienden als opslagruimte voor graan en als zaadzolder. Bijzonder: zijn de lange muurankers, ter verste-

viging van de constructie, en de aan de achterzijde van het huis gelegen opkamer met kelder. Opkamers zijn doorgaans rechts naast de voordeur te vinden.

Vaete

Bijzonder is ook dat de schuur los staat van het woonhuis. Het gebouw, waarin nu paarden zijn gestald, is geheel opgetrokken in steen, maar had voorheen houten wanden. In de schuur is nog één origineel gebinte overgebleven. Tussen de schuur en de in 1975 gebouwde bungalow, waar Mijs nu woont, ligt de vaete. Hier konden de koeien en paarden water drinken.

Muziek op het erf

Muziek staat centraal tijdens de zevende editie van ‘Natuurlijk Goeree-Overflakkee’. Het evenement is bedoeld om cultuur en natuur met elkaar te verbinden. Het vindt plaats op zaterdag 8 juni, van 13.30 tot 19.00 uur. Op het programma staan een muzikale jeugdvoorstelling, workshops harp, viool, trompet, gitaar, slagwerk, blokfluit en algemene muzikale vorming voor vijf volwassenen en vijf kinderen per groep, een workshop schilderen, gevolgd door een ‘galaconcert’ door de leerlingen en een maaltijd in de open lucht (pannenkoeken of soep met gildebrood en streekproducten als beleg).

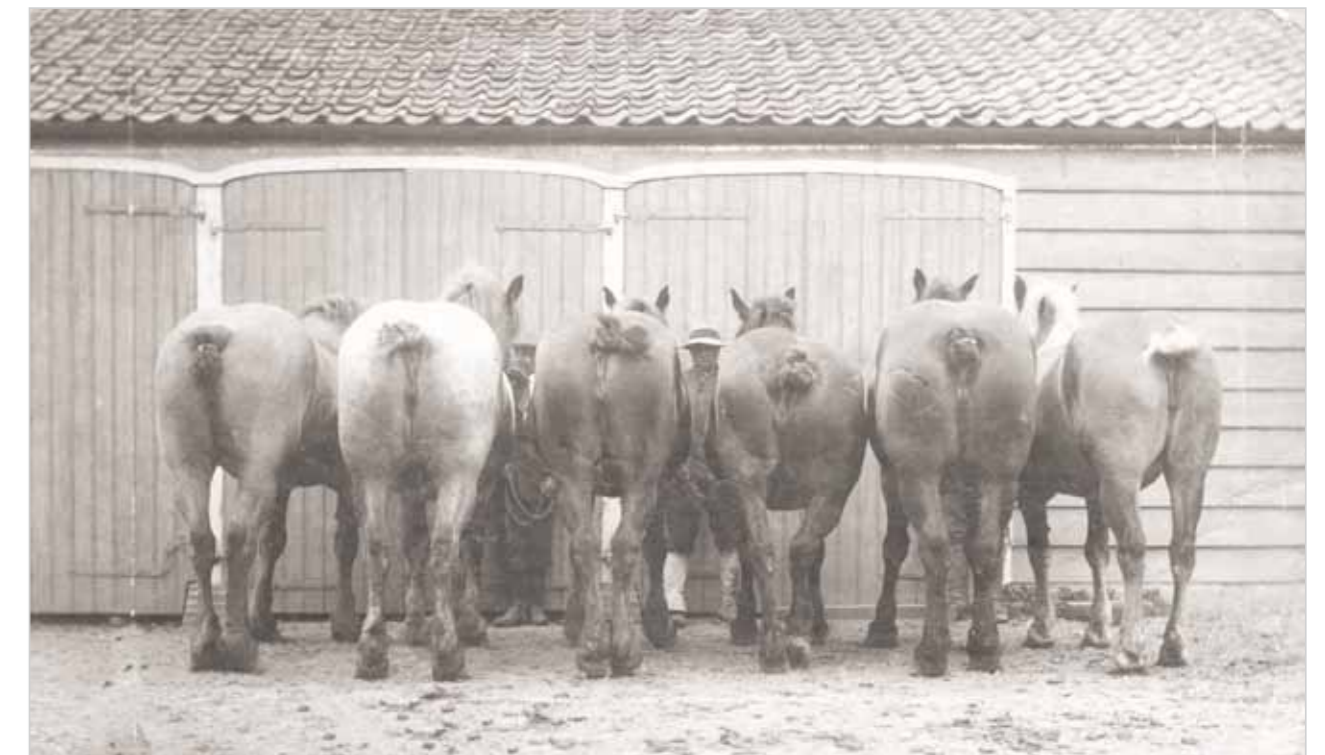
Opgeven voor de workshops en kaartverkoop bij Herman Maas, telefoon 0187-611972, tijdens de open dag van de muziekschool op 1 juni, ook op Lust en Last, of via www.natuurlijkgoereeoeverflakkee.nl.

Lust en Last ongeveer honderd jaar geleden met haar toenmalige bewoners.

Sociëteit Rethorica

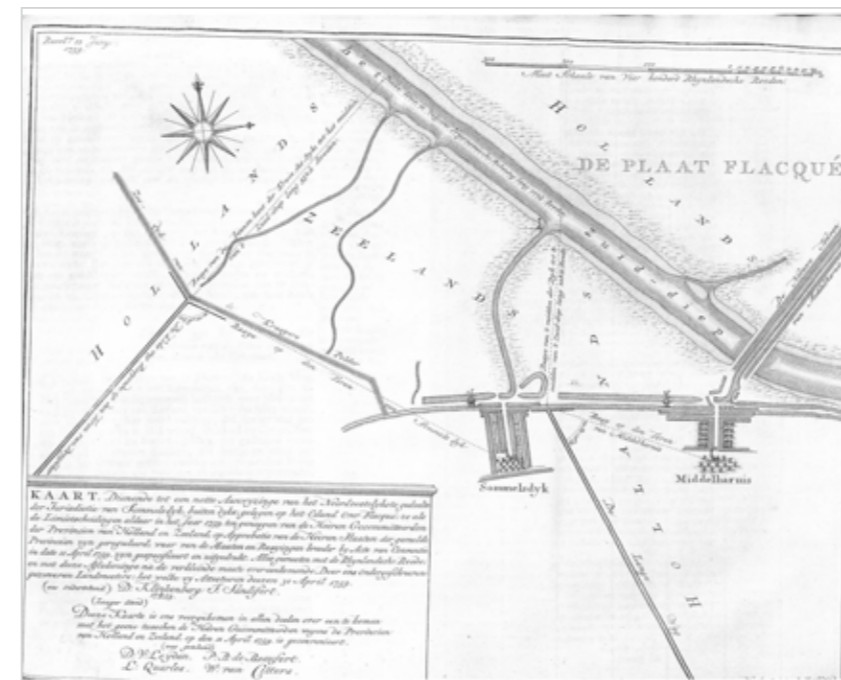
‘Muziek op het erf’ is een initiatief van de werkgroep Natuurlijk Goeree-Overflakkee van Sociëteit Rethorica. De sociëteit, die in 2015 het vijfhonderdjarig bestaan viert, inventariseerde gegevens van boerderijen en veldnamen op het eiland. Dat resulteerde net na de eeuwwisseling in het in eigen beheer uitgegeven standaardwerk ‘Met harte minnende. Veldnamen en boerderijen op Goeree-Overflakkee’. Dit werk, de kennis van Sociëteit Rethorica en de rijke beeldbank vormen de basis van de artikelenserie over boerderijen in Eilanden-Nieuws.

De werkpaarden van de boerderij.

De boerderij tijdens de verlichte boerderijenroute.

De kaart uit 1759 waarop de grens tussen Holland en Zeeland is weergegeven.

Luchtfoto van de hofstede, de opname is circa zestig jaar oud.